

วิภาส โพธิแพทย์: หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย (ANALYTIC CAUSATIVE CONSTRUCTIONS IN THAI) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา, 130 หน้า.
ISBN 974-334-865-4.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนและความหมายแก่นของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย 3 ชนิด ได้แก่ หน่วยสร้างทำให้ และ ทำให้ โดยใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า หน่วยสร้างทำให้ มีกระบวน 1 แบบ สือลักษณะการิต 1 ลักษณะ และสื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สือการิตแบบมีการกระทำ (2) สือการิตแบบโดยตรง และ(3) สือการิตแบบไม่จงใจ และแม้จะมีกระบวนเบี่ยงเบนไปจากกระบวนหลัก แต่กระบวนนั้นก็ยังสือลักษณะการิตและความหมายแก่นเดียวกันกับกระบวนหลัก ส่วนหน่วยสร้างให้ มีกระบวน 5 แบบ สือลักษณะการิต 5 ลักษณะ กระบวน 1 - 4 สื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สือการิตแบบไม่มีการกระทำ (2) สือการิตแบบอ้อม และ (3) สือการิตแบบจงใจ ส่วนกระบวน 5 แม้จะมีได้สื่อความหมายแก่นเดียวกันกับกระบวนอื่น ๆ แต่ก็มีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับกระบวนอื่น และยังสื่อความเป็นการิตอยู่ กระบวน 5 จัดเป็นกระบวนนอกขอบของหน่วยสร้างให้ สำหรับหน่วยสร้างทำให้ มีกระบวน 1 แบบ สือลักษณะการิต 1 ลักษณะ และสื่อความหมายแก่นดังนี้ (1) สือการิตแบบมีการกระทำ (2) สือความเป็นกลางในแง่การิตแบบโดยตรง และ(3) สือความเป็นกลางในแง่การิตแบบจงใจ และเมื่อเปรียบเทียบกระบวนและความหมายแก่นของหน่วยสร้างทำให้ กับหน่วยสร้างทำและหน่วยสร้างให้ สรุปได้ว่า ควรจัดหน่วยสร้างทำให้เป็นหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์อีกหนึ่งหน่วยสร้างในภาษาไทย เพราะมีกระบวนและสื่อความหมายแก่นเฉพาะของหน่วยสร้าง

การวิจัยเรื่องหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทย นอกจากจะให้ภาพรวมของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยแล้ว ยังทำให้เข้าใจธรรมชาติของหน่วยสร้างมากขึ้น ดังนี้ (1) ความหมายแก่นของหน่วยสร้างสัมพันธ์โดยตรงกับกระบวนของหน่วยสร้าง กล่าวคือ ความหมายของหน่วยสร้างจะคัดเลือกคุณสมบัติขององค์ประกอบที่จะเกิดร่วมในหน่วยสร้าง และขณะเดียวกันกระบวนที่ต่างกันก็สื่อความหมายของกระบวนต่างกันด้วย และ(2) หน่วยสร้างอาจสื่อความหมายหลายนัยสัมพันธ์กัน ความหมายนัยต่าง ๆ เหล่านั้นสื่อความหมายแก่นร่วมกัน ซึ่งเรียกว่า การมีความหมายหลายนัยของหน่วยสร้าง อย่างไรก็ตาม บางความหมายก็ยากที่จะระบุความหมายแก่นร่วมกับความหมายอื่น ๆ ได้ ความหมายนั้นจะจัดเป็นความหมายนอกขอบความเข้าใจธรรมชาติของหน่วยสร้างดังที่ได้กล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง ซึ่งเป็นทฤษฎีหนึ่งในกระบวนทัศน์ภาษาศาสตร์ปริชาน

ภาควิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....	ภาษาศาสตร์	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....	2542	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....